

Տայ գինվորը զոհվել է ադրբեջանցի դիտուկահարի կրակոցից

Յունվարի 22-ին, ժամը 13.45-ին հայկական եւ ադրբեջանական զինված ուժերի շփման գծի հարավային ուղղությամբ, Գորադիզի բնակավայրի շրջանում տեղի է ունեցել փոխհրաձուգություն: Ադրբեջանցի դիտուկահարի կրակոցից վիրավորվել է եւ սեղոն մահացել է հայ զինծառայող Սիեր Մովսիսյանը:

Թմրանյութը միավորել է ադրբեջանցուն եւ հային

Կրասնոյարսկում թմրանյութերի վերահսկողության վարչության երկրամասային բաժանմունքի աշխատակիցները ձերբակալել են, այսպես կոչված, հանցավոր միջազգային խմբի երեւ անդամներին, որոնք զբաղվում էին հերոինի իրացմամբ: Ընդհանուր առմամբ առգրավվել է մոտ 1 կգ հերոին: Առավել հետաքրքրական է Կրասնոյարսկի երկրամասի համադասարանային իրավապահ մարմինների այն տեղեկությունը, որ հանցավոր խմբի կազմում են 1978 թ. ծնվ. Ադրբեջանի եւ 1970 թ. ծնվ. Հայաստանի ֆաղափաղներ:

ԱՄՍՏՈՒԹՅԱՆ ՀՐԱՊԵՐՍԿ

«Տրանսը ես եմ»

Սպոբազմահապարանոց հանրահալիս Երեւանում

ՍՄԻՐԵՍԱ ԽԱՅՈՒՍԻՅԱՆ
Սամբուլում զոհված «Ալօս» թերթի խմբագիր Հրանտ Դինի հուղարկվողությունը զուգահեռվեց Երեւանի Ազատության հրապարակի բազմահազարանոց սպո հանրահալիս, որին եկել էր մասնակցելու հասարակ հայ մարդն՝ ինքնաբերական թասառնեմով, մոմեր եւ ծաղիկներ ձեռքին, ափսոսանքի եւ հիշատակի խոսքեր մեղմալով: Օղբերային շքերթի մասնակցներն էլ ժողովում Հրանտ Դինի մեծադիր լուսանկարը՝ հուղեկով մարդկանց սրտեր, եւ նրանց շնորհիվ արձանագրված «Ալօս» թերթի խմբագիր Հրանտ Դինի հուղարկվողությունը մասնակցելու Հրանտ Դինի հուղարկվողությունը: Ըստ Գ. Դարբեջանյանի՝ ոչ միայն ֆանսների ոճազարդությունը իրականացնող ձեռքի ղեկավարը էր մասնակցելու, ֆանսները էր մասնակցելու, ֆանսները էր մասնակցելու, ֆանսները էր մասնակցելու:

կանց սրտեր, եւ նրանց շնորհիվ արձանագրված «Ալօս» թերթի խմբագիր Հրանտ Դինի հուղարկվողությունը մասնակցելու Հրանտ Դինի հուղարկվողությունը: Ըստ Գ. Դարբեջանյանի՝ ոչ միայն ֆանսների ոճազարդությունը իրականացնող ձեռքի ղեկավարը էր մասնակցելու, ֆանսները էր մասնակցելու, ֆանսները էր մասնակցելու, ֆանսները էր մասնակցելու:

Տես ըջ 2

«Չերահիր կոծկում է Դինի ստանություն հետախնությունը»

Այս վերնագրով թուրքական «Ռադիկալը» մեղադրում է Սամբուլի անվասնություն վարչության պետին

ՎԵՐՈՒՅԱԿՆԵՐ
Մինչ Սամբուլում հազարավոր հայեր, թուրքեր, ֆրոյեր եւ հասարակայնության ակամավոր ներկայացուցիչներ երեկ վերջին հրաժեշտ էին ասված եւ ասելույանը արունակաբար դասադարձում էին Հրանտ Դինի ստանությունը եւ

ստանության դեմ բողոքի ակցիաներ էին կազմակերպում նաեւ Անկարայում, հանգուցյալի ծննդավայր Մալաթիայում, ադա նաեւ Կիլիկիայի հայկական Վազըձը գյուղում, Կարսի Դիզոր գավառի Բրաբրակ Դադիզընար բնակավայրում ու Դիարբեկի Բաղաբաղես-

րանի նախաձեռնությամբ Բաղաբաղես կենտրոնական «Միջնաբերդ» քաղում, թուրքական անվասնություն ուժերը խոտացնում են ստանության հետախնությունը:

Նրանց հաջողվում է Տրադիզորում նախ ձերբակալել ստանության ղեկավար Յասին Հայալին, ադա եւ վերջինի անմիջական ղեկավար Երհանին, որը Բաղաբաղեսի Սեւոնյան համալսարանի ուսանող է: Երհանի ազգանունը գաղտնի էր պահվում: Նրան եւ Հայալին փոխադրում են Սամբուլ: Հարգախնություն ժամանակ Հայալը խոստովանում է, որ ստանության ղեկավարը նախան Օգյուն Սամասինն դիմելը, ղեկավարը առաջարկել է խմբի անդամներից մյուս երկուսին, որոնք մեծել են: Այնուհետեւ նա արունակում է. «Երհանը, որի խորհուրդներին համախա եմ դիմել, ղեկավարում էր անհաղաղ գործի անցնել: Ստանության թիրախի մասին տեղեկացրի Օգյունին եւ նրան փոխանցեցի արձանագրությունը»:

Տես ըջ 3

Ընդլայնվող աշխարհագրություն ԹՄՄ-ի ստանության մրցանակակիրները

ՄԱՆՈՒՅԱ ԲԱՐՎԱՅԱՆ
Թուրքիայի մայրաքաղաքի երկնակամարում երբեք այդքան աղավաղված չէին թեանել: Հրանտ Դինի հոգին եր աղավաղվեց, իջել էր բազմամարդ թափոռի գլխավերեւում: Պատանությունը նահապետ հայրորդու ձեռնադրուցը առհասարակ կառուց Գ. Զոհրաբի, Դ. Վարուժանի, Սիամանթոյի եւ մնացած միլիոնավոր անմեղ զոհերի հոգիներին: Պարադոքսալ մեր կյանքում կորուսաներ կան, որ

հետ: Ընդլայնվող աշխարհագրությունը նրա անունը մարմինը հողին հանձնելու ղեկավար Հայաստանի Թեմեյան մեակության միության շնորհիվ արարաչան հայրադարձական թեմի առաջնորդական փոխանորդ Նավասարդ արք. Կոնյանը լուրջանում ղեկավարում էր ստանության ղեկավարը: Թեմեյան մեակության միությանը երեկ իր գնահատանքի ավանդական վերաբերմունք էր արահայտում առ

ԱՄՆ-ի կոչը Անկարային եւ Երեւանին

Հայաստանն ու Թուրքիան, ըստ ԱՄՆ ղեկավարության տեղեկացրելով ընդլայնվող աշխարհագրությունը օգնական Սեթյու Բրայդայի, աստ հին եւ հարուստ ղեկավարում ունեն: «Պատանություններ» կայքի տեղեկացմամբ, Բրայդան նշել է, որ երկու երկրներն իրենց ղեկավարում են առկա խնդիրները: Միեւնույն ժամանակ, որոշ երկու երկրների գործընկեր, ԱՄՆ-ը երեւանին եւ Անկարային կոչ է անում միջոցներ ձեռնարկել առկա սարածախնությունները լուծելու եւ նորմալ հարաբերությունները վերականգնելու համար: Ա. <

հարսանցող նշանակություն են ունենում, որ ալեկոնում են հանրային միջոց, մտածողական շեքերը ակուսում: Նրա մահը լուսավոր հետազոծ է. խորհուրդ՝ ցեղասպանությունը միջազգայնացնելու աստանակներին մեր ջանքերի ասես կուսվածուցիան: Այսօր միջազգային մամուլի առաջին էջերից չի իջնում Հրանտ Դինի ստանության լուրը, որն ուղղակիորեն կաղվում է անցյալ դուրսկարի հայոց ցեղասպանության

հայրենի մեակությունը՝ «Վահան Թեմեյան» անունով մրցանակաբախություն միջոցով: ԹՄՄ նախագահ Ռուբեն Միրզախանյանը հայտարարեց 11 մրցանակակիրների անունները՝ նկատելով, որ մեծացել է մասնակիցների աշխարհագրությունը եւ ներկայացված 11 անվանակարգային 300 գործերը արդեն լուրջ աշխատանք էին ակնկալում հանձնաժողովներին: Միջոցառմանը ներկա էր վարչապետ Անդրանիկ Մարգարյանը: Տես ըջ 6

ԵԱՏԿ Միսակի խումբը սարածաբանում է Կայսազալ եւս մեկ, այսպես կոչված, կառուցողական, արագործնախարարական հանդիպում

Հայաստանի եւ Ադրբեջանի արագործնախարարների երեկվա հանդիպումը ԵԱՏԿ Միսակի խմբի համախաղաղահաների մասնակցությամբ կրկին որակվում է որոշեկառուցողական, որի արդյունքում կողմերը ղեկավարվել են արունակել հանդիպումները: Ինչպես «Ազգ» արդեն տեղեկացրել է, Օսկանյան-Մամեդյարով հանդիպմանը, որին, ի դեմք, մասնակցել է Ռուսաստանի արագործնախարարը, կիսեկի ԵԱՏԿ Միսակի խմբի համախաղաղահաներ Սեթյու Բրայդայի (ԱՄՆ), Յուրի Մեդվեդկովի (Ռուսաստան) եւ Բեռնար Հասիեի (Ֆրանսիա) այցելությունը սարածաբան, հանդիպումն ինչպես Հայաստանի, այնպես էլ Ադրբեջանի նախագահների հետ: Արագործնախարարների հանդիպումից հետո ԵԱՏԿ «եռյակը»

(կազմակերպության գործող նախագահ, Իտալիայի արագործնախարար Միգել Անխել Մորաշինոսը, Բելգիայի արագործնախարար Կարել դե Գուլիսի հասուկ ղեկավարող Պիեր Շեպիեն, Ֆինլանդիայի փոխարագործնախարար Անն Սիդիկայնենը)՝ վիեմնայում հանդես է եկել հայտարարությամբ՝ հետխորհրդային սարածաբանում «ստեղծված հակամարտություններ» մասնակց երկրներին կոչ անելով կառուցողական բանակցություններ վարել արդեն ձեռք բերված համաձայնությունների հիման վրա: «Եռյակը» բարձր է գնահատել ԵԱՏԿ Միսակի խմբի անցյալ սարածաբանական եւ Հայաստանի ու Ադրբեջանի նախագահներին կոչ է արել ներդնել բոլոր ջանքերը խնդիրն այս սարի լուծելու ուղղությամբ: Ինչպես բոլոր նման դեմքերում,

այս սարի եւս դարաբաղյան հակամարտության կարգավորման բանակցությունները նույն զաղջնիությունը մթնոլորտում են իրականացվում, սակայն հետաքրքրական է, որ ղեկավարում են 2006 թ.-ի ինտերգիոն առաջընթացը, եւ թերեւս մինչեւ բուն նախընթացական արագործի է ակնկալել Զոհարյան-Ալիեի հանդիպում: Այդ հանդիպման հակամարտության մասին է նաեւ վկայում այն հանգամանքը, որ ԵԱՏԿ Միսակի խմբի համախաղաղահաներն այսօր իսկ կլինեն սարածաբանում եւ ինչպես նրանց այցելությունների ընթացում մասնախաղաղականում են բանակցային գործընթացում առաջ Խաչված հարցերը, այնպես էլ համաձայնեցվում են նախագահների հանդիպման մասնամասներ: Ա. ՎԱՐՈՒՅԱԿՆԵՐ

Տես ըջ 2

«Կան բազմաթիվ խելագարներ, որոնք ասրճանակը ձեռքում կկասարեն այն, ինչ մյուսները ֆարոգում են»

Թարգմանաբար ներկայացնում ենք գերմանական «Շոխբել» համալսարանի 19-ի կայուն զեքստիվի հարցազրույցը քուրա-կան ծագումով գերմանացի Ջեմ Օզգեմիրի հետ, որը 2005 թ.ից Պասադամալու է եվրոպայի խորհրդարանի Կանաչների միության կազմում:

«Շոխբել».- Ինչու՞ սղանվեց ՅՐԱՆՍ ԴԻՄԻՆ:

Օզգեմիր. - Իր ելույթներով նա հասանելի էր միջին քուրի համար նրա խոսքերը այդպես ավելի թայթուցիկ էին, քան նախկինում՝ որոշեալ արմատական թայթարողի: Երբ նա հեռուստացույցով ելույթ էր ունենում, հարյուրավոր հեռուստադիտողներ ներկայանում էին նրան իրենց հարցերով և սեփական փորձառություններով, ունակ հանկարծ հայանաբերում էին իրենց հայկական անցյալը կամ նախնիների հայ լինելը: Նա կենդանի մասնատվել էր բոլոր ազգայնամոլների համար: Նա լուր իր գոյությանը հարցազրույցի սակ էր դնում քուրական մոդելը: Նրա անունը այժմ այն մարդկանց անունների երկար ցանկում է, որոնք կյանքի գնով վճարեցին իրենց գործունեության համար՝ հանուն մարդու իրավունքների և ժողովրդավարության:

- Ի՞նչ տեղ էր զբաղեցնում նա Թուրքիայում:

- Նրա մեջ հասկանալի էր այն է, որ երբեք չէր հրաժարվել Թուրքիայում բազմամեծությամբ հասարակությունը սեսնելու իր երազանքից: Նա չէր բավարարվում նրանով, որ հայերն ու քուրերը մեծ էր հասել խաղաղ ապրելու միասին: Ցանկանում էր, որ Թուրքիայում փրկանային և հայերի դեմ խտրականության բոլոր հողվածները վերանայն: Նա հասկանալի էր թայթարողներին իրենց հողվածի դեմ, որը հիմնված լինելով քուրականության դեմ ենթադրյալ վիրավորանքի վարկածի վրա, մեծ էր խոսքի ազատությունը սահմանափակում է: Նա ինքը այս հողվածով մեղադրվեց և դատապարտվեց: Ամենատեղը հիմա մեծ է այս հողվածը վերջնականապես հեռացվել: Կա արդյո՞ք ավելի մեծ վիրավորանք Թուրքիայի դեմ, քան ֆաղափարական իրավունքների համար, ավելի էր աղաչակրական, քան ուղարկված, քան ուղարկված մայրամասերինը և այլ ծայրահեղականներինը: Դեռևս գող Օրհան Փամուկի դատապարտության ընթացքում բացահայտ էր, որ ուսկանությունը կամ ի վիճակի չէր, կամ էլ ցանկություն չուներ անվստահությունն աղաչակրական:

- Չուզաիեռներ ժեսոնը եք, որ Ռուսաստանում ժողովրդավարության ջանքերը, ինչպիսիք են լրագրողների Պոլիսկոպկայան, նույնպես սղանվում են:

- Ի՞նչ վերաբերում է ժողովրդավարների անվստահությանը՝ անուշազուգահեռներ կան: Թուրքիայի կառավարությունը, սակայն, չի ողջունում սղանությունները, մի բան, որ Ռուսաստանում ֆինանսները անհիմն չեն համարում ենթադրել: Նա (Թուրքիայի կառավարությունը) ցանկանում է այսպիսի դեմքեր կանխել: Սակայն նրա հնարավորությունները սահմանափակ են: Թուրքիայում կա մեծություն մեծության մեջ, որի ձեռքում են գտնվում լծակները:

- Ո՞վ է այս ազգայնամոլության կրողը:

- Արդարադատության համակարգը, մասամբ անվստահության ուժերը, մեծ մասամբ չինովնիկական աղաղակը, որը Թուրքիայի ուղին դեմի Եվրոպա չի ցանկանում: Ժողովրդավարության ընթացքի արունակականության դեմքում

այս ուժերը վստահված են սեսնում իրենց դիրքերն ու դրանցից բխող արդյունքները: Ուղարկված են ամեն ինչի: Ով Գրանս Դիմի ժառանգության թագադրան է ուղարկվել, մեծ է արունակի նրա ճանապարհը՝ Թուրքիայի ժողովրդավարական ուղին դեմի Եվրոպա:

- Թուրքիայում սղանությունը արդյո՞ք ֆաղափարական հակամարտության միջոց է:

- Գրանս ոչ: Բայց ես մտածում եմ իմ բազմաթիվ ընկերների համար: Մտածում եմ նախնիների մասին հարգող լուրերը, որոնք ֆինանսներում են ազգայնամոլությունը, նման են անհանդուրժելի հրահրանքների: Կան բազմաթիվ խելագարներ, որոնք ասրճանակը ձեռքում կկասարեն այն, ինչ մյուսները ֆարոգում են:

- Կերչին անգամ ե՞րբ եք հանդիպել Գրանս Դիմին:

- Անցած տարի Օրհան Փամուկի դեմ տարվող դատապարտությանը՝ Պոլսում: Այն ժամանակ նա դատապարտվել էր աղաղակներով և Եվրոպայում աղաղակներով: Եվրոպայում աղաղակներով և Եվրոպայում աղաղակներով: Եվրոպայում աղաղակներով և Եվրոպայում աղաղակներով:

- Նա ունե՞ր իր կյանքի համար վախ:

- Երբ մարդիկ այցելում էին իրեն խմբագրատանը, նա կասկածում էր, որ իսկույն իր գեները մեծ էր հանդիպելու այն մարդկանց կյանքի մասին էր կազմում, որոնք Թուրքիայում որոշեալ ազատության թայթարում են ֆաղափարական իրավունքների համար: Բայց Դիմը այն մարդկանցից չէր, որ դրանցից որդակած փոխել իր կենցաղը կամ աշխատանքը:

- Ո՞վ է այս ազգայնամոլության կրողը:

- Արդարադատության համակարգը, մասամբ անվստահության ուժերը, մեծ մասամբ չինովնիկական աղաղակը, որը Թուրքիայի ուղին դեմի Եվրոպա չի ցանկանում: Ժողովրդավարության ընթացքի արունակականության դեմքում

այս ուժերը վստահված են սեսնում իրենց դիրքերն ու դրանցից բխող արդյունքները: Ուղարկված են ամեն ինչի: Ով Գրանս Դիմի ժառանգության թագադրան է ուղարկվել, մեծ է արունակի նրա ճանապարհը՝ Թուրքիայի ժողովրդավարական ուղին դեմի Եվրոպա:

- Թուրքիայում սղանությունը արդյո՞ք ֆաղափարական հակամարտության միջոց է:

- Գրանս ոչ: Բայց ես մտածում եմ իմ բազմաթիվ ընկերների համար: Մտածում եմ նախնիների մասին հարգող լուրերը, որոնք ֆինանսներում են ազգայնամոլությունը, նման են անհանդուրժելի հրահրանքների: Կան բազմաթիվ խելագարներ, որոնք ասրճանակը ձեռքում կկասարեն այն, ինչ մյուսները ֆարոգում են:

- Կերչին անգամ ե՞րբ եք հանդիպել Գրանս Դիմին:

- Անցած տարի Օրհան Փամուկի դեմ տարվող դատապարտությանը՝ Պոլսում: Այն ժամանակ նա դատապարտվել էր աղաղակներով և Եվրոպայում աղաղակներով: Եվրոպայում աղաղակներով և Եվրոպայում աղաղակներով:

- Նա ունե՞ր իր կյանքի համար վախ:

- Երբ մարդիկ այցելում էին իրեն խմբագրատանը, նա կասկածում էր, որ իսկույն իր գեները մեծ էր հանդիպելու այն մարդկանց կյանքի մասին էր կազմում, որոնք Թուրքիայում որոշեալ ազատության թայթարում են ֆաղափարական իրավունքների համար: Բայց Դիմը այն մարդկանցից չէր, որ դրանցից որդակած փոխել իր կենցաղը կամ աշխատանքը:

Տարգմանությունը վարել է ՅՆԱ ԳՐԱՆՍԻՆԵ

Տրանս Դիմի իմաստալից կյանքը և գիտակցված մահը

5-րդ դարի հայ թագավոր Եղիշեյի գերեզմանը: «Մահ ոչ իմացալ՝ մահ, մահ իմացալ անմահություն»:

Գրանս ազգային ինֆորմացիոն և ազատության թայթարում համալսարանի Կարգադրանքի թայթարում Գրանս Դիմի իմաստալից կյանքը և գիտակցված մահը:

Նա աղաղակներով մարդկային և ազգային արժանապատվության գաղափարների սերմնացան, որոշեալ այդ սկզբունքները հարգելու լուսավորյալ տարածող: Եվ այդ համալսարանի գաղափարների սերմերը նա տարածեց այն ԱՎՈՍ-ի մեջ, որն ինքն էր բացել, մի երկրում, որն էր թայթարում այդ սերմերի կարիք ուներ:

Նա գիտակցում էր ինչ էր անում, ինչ էր ասում և գրում, և իրեն էր աղաղակում, սակայն նա դա անում էր, քանի որ այլ կերպ չէր կարող ապրել, քանի որ իր ազգային արժանապատվությունը թույլ չէր տալու նրան ապրել և գործել այլ կերպ: Այնպես որ նա նաև գիտակցում էր, որ կարող էր և նախապես իր նախնիների նման:

Թող իր նախնիները գիտակցություն վերածնունդի բերի այն երկրում, որը նա աս էր սիրում, իսկ այն ԱՎՈՍ-ը, որ նա բացեց, քաղաքային դառնա դրա իրականացման համար:

Խաղաղություն նրա հողում և միջաբարություն նրա սիրտում ընթանալից, գաղափարակից ընկերներին և մեր ողջ ազգին:

Յուրաքանչյուր ՎԱՐՄԱՆԻ ՍԱԿԱՆՈՒՄ Բանասիրական գիտությունների դոկտոր, Տարաստի Տարաստի Կարգադրանքի ազգային ակադեմիայի առաջատար գիտախոսող

Թուրք միայն փամփուռի լեզուն գիտ

Ճամայիսուս հայը՝ Գրանս Դիմը թուրք փամփուռի գիտ:

Ընդվզվել է: Ամբողջ սրտով կը բողբոլեմ այս ստորագրյալ ոմիրն ղտ:

Գրանսը հայություն ծայրն էր, ահա ինչու լեզուցին գիտ:

Գայություն այս նոր գիտը թող ցոյց տայ աշխարհին, թե թուրք միայն փամփուռի լեզուն գիտ:

Ո՞վ ըսած է՝ սուրով, փամփուռով սղանողը փամփուռով ալ կ'երթայ:

Արեքն թայթարում էր հողված էր երթարություն ձեռք մեկնել առաջ: ԿՈՐՈՍ ԿՈՐՈՍ, ԿՈՐՈՍ Տայեղ, 19 յունուար, 2007

Նրան սղանում են հույսը

Ընդամենը մի ֆանի օր առաջ «Ազգ» օրաթերթում ես հողված էի հրատարակել վերջերս ԱՄՆ-ում ցուցադրվող «Աղաղակողներ» ֆիլմի մասին, նաև մի քանի հայերից, որ դրա մասին դեռ աս է խոսվելու: Գիտ էլ ենթադրում, որ հենց ինքս այսֆան արագ սեղանակ կլինեմ նորից անդրադառնալ այդ ֆիլմին, սակայն Գրանս Դիմի ողբերգական սղանության առիթով: Բանն այն է, որ ֆիլմում նկարահանված է նաև Դիմը: Խոսելով գեղատաղանդային հանդեպ թուրքերի վերաբերման մասին, նա ասում է. «Այսօրվա Թուրքիան առաջվանը չէ, այսօրվա թուրքերն այնքան էլ վաս արդիկ չեն, միայն թե նրանց մեծ էր հասկացնել ինչ ինչ ահավոր ոմիրներ են գործել իրենց նախնիները...»

Այդ առիթով բոլոր հավասում էին այդ խոսքերին, քանի որ դրան ասվում էին Գրանս Դիմի կողմից. հավասում էին ու հույս տալով, թե նրան փոխվել են, «թե այնքան էլ վաս մարդիկ չեն...»: Մինչդեռ... Գրանսը դարձյալ արունակում են կրակել Գոյսի վրա՝ Մամուրով, Մունգալիով, Բավով, Բուդա-դեզով, ամենուր... Ինչ ախտս էր Գրանս Դիմի լավատեսությունը:

ՄԱՐԿ ԳՐԱՆՍԻՆԵ, Փաբլիկ

Տրանս Դիմի թագադրան ֆեթիխը Զեթինի մամուլային ասուլիսը Փարիզի մեջ

Ֆեթիխը Զեթինի «Մեծ մայրիկ» գիրքի հայերեն և ֆրանսերեն թարգմանություններում առթիւ, Փարիզի ԱՅՔ. Բ.Մ. ծայրասփիտի կազմակերպած հանդիպումն մի ֆանի ժամ առաջ տեղի ունեցած «Ալօսի» խմբագիր Գրանս Դիմի սղանությունը, Ֆրանսայի լրատվական ցանցի լուսարձակներն անգամ մը ես կեդրոնացան Ֆեթիխը Զեթինի վրա, որ Գրանս Դիմի թագադրան փաստաբանություն էր:

Դարձեալ ԱՅՔ. Բ.Մ. ծայրասփիտի կազմակերպութամբ, տեղի ունեցան ի հանդիպումն մէկ ժամ առաջ, Փարիզի 9-րդ թաղամասի ֆաղափարական մեջ տեղի ունեցան մամուլային ասուլիս մը, որ Գրանս Դիմի թագադրան փաստաբանութի ֆ. Զեթին, ֆրանսական լրատվական գործակալություններու ներկայացուցիչներուն առջեւ հանդէս եկա համաթատաստիան մեկնաբանութիներով, միայն ըսելով, թէ Գրանս Դիմի հանդէպ գործածուած այս անարգ ոմիրով, կը կորսնցնէ աս արժեալու մատուցական բարեկամ մը, ժողովրդավարութեան և հասարակական թագադրան մը, խանդավառ, անկեղծ և խիզախ մամուլի գործիչ մը:

Աղա Ֆեթիխը Զեթին դիտել տաւ Թուրքիոյ մեջ սեղանակ ֆաղափարական լարուած մթնոլորտի մը տուն տող կարգ մը թատերաներ, իրավիճակներ և անոնց կաղանկած համաթատաստիան կեցողածներ ու դրսեւորումներ, ըսելով, թէ «Գրանս Դիմի

Թուրքիոյ խիզախ» եւ սղանունեցաւ այս խիզախ ձեռագրութիւլ ուզողներու փամփուռներով, որոնք անկասկած կը սխալին, կարծելով, թէ Գրանս Դիմը սղանելով մեծ յաղթանակ մը տարիւն, որովհետեւ այս թայթարում «Ալօսի» խմբագրատան դէմ խմբուած Գրանս Դիմի թուրք և փրս հազարատար բարեկամներն անոր գաղափարի ընկերները, «Մեծ բոլորս հայ են!» կը դրոնան:

Աս ֆ. Զեթինի, Գրանս Զեթին վերջերս կանչուած էր թեատրական գրատեսիլ մը հոն գիտ սղասող այրի կնոջ մը սղանալիներու ենթարկուած, որմէ ետ սկսած էր ստանալ գրատու նոր սղանալիներ և իսուսացած էր զանոնք ֆ. Զեթինի յանձնել, որ վերջինս զանոնք միայն յանձնէր Եւրոպայի մարդկային իրաւանց դատարանին: Գ. Դիմը որոշած էր գրել այդ մասին, բայց ֆ. Զեթին զգուշացուցած էր զին: Գ. Դիմը «Ալօսի» 10 յունուարի թիւով գրած էր այդ մասին եւ մի ֆանի օր ետ սղանունած, որովհետեւ միայն անոր մատուցական կաղանկած այդ սղանալիներու փաստաբանութի արժեքը չէր գիտնել:

Ֆ. Զեթին թատաստիանելով լրագրողներու հարցերուն, ըսաւ, թէ Գ. Դիմի ոմիրները (ները) գտնելու համար, մեծ էր նկատի ունենալ Թուրքիոյ խաւարմիտ և ազգայնամուլ այն ցեղը, որ իր ընդատակեայ կառոյցի այս ծայրայեղական և գեղատաղան ոմիրը գործի անցնէին եւ երկին դատատանական համաթատաստիան համակարգի բացայայտ գործակալութամբ և Գրանս Դիմը ներկայաց

նելն իրել Թուրքիոյ եւ թուրք ժողովուրդին թեատրին: Ֆ. Զեթին ուղարկութեան կը յանձնէ նաեւ այն հանգամանքը, որ թուրք կառավարութիւնն ալ թեատրած է եւ մերժած մատուցական թագադրանիլ, թատերադառնալով, որ Գրանս Դիմը թիրախ դառնալ երկին ընդատակեայ կառոյցի գեղատաղանակ մոլոցիլին, կլկեցնելով ազատաստիական և արդարադատութեան գաղափարներով առաջնորդող մարդոց խիզախ և հողին, ինչպէս աշխարհի տարածին, բայց նաեւ Թուրքիոյ մեջ:

Աղա, ֆ. Զեթին ըսաւ, թէ Գրանս Դիմի դէմ գործուած այս ոմիրը չի չրնար փակել այն ճանապարհը ուղի ան ֆալեց հաստով, համոզումով եւ խիզախութամբ, միանգամայն Թուրքիոյ կառավարութեանը թայթարումով ոմիրներուն բացայայտումը, այլապէս ան աս նեղ կացութեան միայն մասնով միջազգային ֆաղափարական և հասարակական հանրութեան մեջ:

Ֆ. Զեթին իր խօսքը եզրափակեց ըսելով. «Գրանս Դիմը Թուրքիոյ աղանկին էր եւ այդ աղանկին անխղճօրէն սղաննեցին...»

Յունուարի 9-ին անոր հետ կիսօրի, առաջարկեց, որ միայն Գրանս Դիմը երթան... Այլեւս չէին կրնար միայն Գրանս Դիմը երթալ... Բայց ես Գրանս Դիմի երթալ...»:

ՄԱՐԿ ԳՐԱՆՍԻՆԵ, Փաբլիկ

ՄԱՐԿ ԳՐԱՆՍԻՆԵ, Փաբլիկ

Այսօր Պարույր Սեւակի ծննդյան օրն է

1-ին էջից
Բելուսում 60 տարեկան հիմնադրված թեմայան մեակապետի միության գործունեությունը, ինչպիսիք մեակապետի հարգությունը ազգայնական լուրջ ազդակ համարելով, ինչպես նաև վերջին 15 տարիներին ՀՀՄՍ գործունեությունը գնահատելով, նա վարչության նախագահ Ռուբեն Միրզախանյանին հանձնեց «Վարչապետի հուշանշանը»:
Մրցանակաբաշխության ընդունված կարգի համաձայն, հանձնաժողովի նախագահները մրցանակակիրներին հանձնեցին դամական դաշտեր և թՄՄիության դաստիարակի հուշանշաններ:
Գրականության անվանակարգում մրցանակը հետևաբար սրվեց

կասակերգությունն ստացավ մրցանակ: Պարզեղ հանձնեց Արսաբեկ Գեղամյանին:
Գեղամյանի անվանակարգում հաղթող ճանաչվեց Սարգիս Համալրաբեկը: Ոճային ինքնատիպության, զուգահեռ վառ զգացողություններով, երեակապետի հնարներով «Պար» կտավի համար: Զանգակատունը երկու մրցանակակիր ունեցավ:
Սամվել Ղազարյանը՝ «Երաժիշտներ» եռախմբակի և Կանադայում բնակվող հայերի ֆանդակագործ Արտ Չախաբեկը՝ «Ջայլուղ մարզը» խոհափիլիսոփայական ֆանդակի համար: (Ի դեպ, վերջինս դուրեկ է «Հյուսիսային դուրդաշուն»): «Բարկեն և Անահիտ Մկ-

կասում են երգիծաբանները, այնուհետև որ, երբ անկախվում էր նյութի առատություն, ճիշտ հակառակը եղավ»: Երգիծամբ անվանակարգում առաջին մրցանակը ընդունեց սարգիսը: «Վերել» և «Ինչ անել» ներկայացումների համար:
Հաջորդ՝ «Ազգի» լավագույն աշխատանքի համար նոր անվանակարգը ստիճանել է Հակոբ Վարդիվադյանը՝ Նյու Յորքից, որդես մամուլ մրցանակ: Առաջին մրցանակակիրը թուրքագետ-վերլուծաբան Հակոբ Չախաբեկն է: Եզակի նկարագրով լրագրող, որ նաև «Ազգի» հիմնադիրներից է, և արդեն սասնամակից ավելի աշխատակցելով թերթին, հայ մամուլի արագ-

Ընդդաշնակող աշխարհագրություն

Սիլվա Կառուսիկյանին՝ «Վերջին զանգ» բանաստեղծական ժողովածուի համար: «Այս գիրքը մեր գրականության մեկ դարաշրջանի ամփոփումն է, նաև բանաստեղծուհու կյանքի ամփոփումն է՝ իր վանեցիական ծագումից մինչև մեր օրերը», հանձնաժողովի նախագահ Երվանդ Ազատյանը վստահ է, որ վախճանից հետո էլ կառուսիկյանական զանգերը երկար ինչպես են մեր գրականության մեջ և մեր հոգիներում: Պարզեղ հանձնվեց «Սիլվա Կառուսիկյան» հիմնադրամի նախագահ Ռոմեն Կոզմոյանին՝ նա իր ընդհակադրությունը հայերեն մասնավորապես գրի տղազրությունն արագորեն աջակցած Գյուլբենկյան հիմնադրության հայկական բաժանմունքի սնորհ Զավեն Եկավյանին:

Վաստաբար, դասաբան Արզամ Ավագյանի կասարած աշխատանքը հայերեն է ազգային մասնագրություններով ֆիլ թե Ես աղոթք ամեն հայ մարդու: Նվիրյալ մեակ, աղագայի առաջ դասախանսավությանը աղոթք մեակողական, որ շուրջ 40 տարի զբաղվում է մի գործով: Ժամանակներին է ավանդում օտար կողմից բնաջնջվող մեր ազգային արժեքների դասնությունը: Նա արձանագրում է Նախիջեանի նյութական մեակապետի դասնությունը՝ մարտադրությունը, ազգագրությունը, բանասիրությունը, վիճական արձանագրությունները: Ջուղայի հրաբխախաղերի այլևս լուծված լեզուներին նա գրեթե ընդհանրապես միայն հասանելի կլինի աղագայի սերունդներին: «Նախիջեանի վիճակական ժառանգությունը» գրի համար մրցանակը նաև հանձնեց Վլադիմիր Բարխուդյանը: ԹՄՄ-ին Արզամ Ավագյանը նվիրեց «Նախիջեան» իր նոր հասցրյալի ազգանունը:

Պրոֆ. Ղազարյանը Երաժիշտական անվանակարգային մրցանակը ընդունեց մասնագիտացված Պրոֆ. Ղազարյանին: Նրա վասակը հայ Երաժիշտության մեջ և առհասարակ նրա մեակողական սեսակն անգնահատելի արժեք է, մի եզակի նվիրյալ, որ 60-ականների Հայաստան գաղթի իր նկարագրով հարստացրեց հայ մեակապետի կյանքը՝ նոր, ուրույն ձեռագրով ու ոճով: Ամենուրեք սկար է և Երվալ չէ: Մրցանակն այսօր նրան կհանձնվի իր սանը:

Վստաբար, դասաբան Արզամ Ավագյանի կասարած աշխատանքը հայերեն է ազգային մասնագրություններով ֆիլ թե Ես աղոթք ամեն հայ մարդու: Նվիրյալ մեակ, աղագայի առաջ դասախանսավությանը աղոթք մեակողական, որ շուրջ 40 տարի զբաղվում է մի գործով: Ժամանակներին է ավանդում օտար կողմից բնաջնջվող մեր ազգային արժեքների դասնությունը: Նա արձանագրում է Նախիջեանի նյութական մեակապետի դասնությունը՝ մարտադրությունը, ազգագրությունը, բանասիրությունը, վիճական արձանագրությունները: Ջուղայի հրաբխախաղերի այլևս լուծված լեզուներին նա գրեթե ընդհանրապես միայն հասանելի կլինի աղագայի սերունդներին: «Նախիջեանի վիճակական ժառանգությունը» գրի համար մրցանակը նաև հանձնեց Վլադիմիր Բարխուդյանը: ԹՄՄ-ին Արզամ Ավագյանը նվիրեց «Նախիջեան» իր նոր հասցրյալի ազգանունը:

Պրոֆ. Ղազարյանը Երաժիշտական անվանակարգային մրցանակը ընդունեց մասնագիտացված Պրոֆ. Ղազարյանին: Նրա վասակը հայ Երաժիշտության մեջ և առհասարակ նրա մեակողական սեսակն անգնահատելի արժեք է, մի եզակի նվիրյալ, որ 60-ականների Հայաստան գաղթի իր նկարագրով հարստացրեց հայ մեակապետի կյանքը՝ նոր, ուրույն ձեռագրով ու ոճով: Ամենուրեք սկար է և Երվալ չէ: Մրցանակն այսօր նրան կհանձնվի իր սանը:

Պրոֆ. Ղազարյանը Երաժիշտական անվանակարգային մրցանակը ընդունեց մասնագիտացված Պրոֆ. Ղազարյանին: Նրա վասակը հայ Երաժիշտության մեջ և առհասարակ նրա մեակողական սեսակն անգնահատելի արժեք է, մի եզակի նվիրյալ, որ 60-ականների Հայաստան գաղթի իր նկարագրով հարստացրեց հայ մեակապետի կյանքը՝ նոր, ուրույն ձեռագրով ու ոճով: Ամենուրեք սկար է և Երվալ չէ: Մրցանակն այսօր նրան կհանձնվի իր սանը:

Պրոֆ. Ղազարյանը Երաժիշտական անվանակարգային մրցանակը ընդունեց մասնագիտացված Պրոֆ. Ղազարյանին: Նրա վասակը հայ Երաժիշտության մեջ և առհասարակ նրա մեակողական սեսակն անգնահատելի արժեք է, մի եզակի նվիրյալ, որ 60-ականների Հայաստան գաղթի իր նկարագրով հարստացրեց հայ մեակապետի կյանքը՝ նոր, ուրույն ձեռագրով ու ոճով: Ամենուրեք սկար է և Երվալ չէ: Մրցանակն այսօր նրան կհանձնվի իր սանը:

Պրոֆ. Ղազարյանը Երաժիշտական անվանակարգային մրցանակը ընդունեց մասնագիտացված Պրոֆ. Ղազարյանին: Նրա վասակը հայ Երաժիշտության մեջ և առհասարակ նրա մեակողական սեսակն անգնահատելի արժեք է, մի եզակի նվիրյալ, որ 60-ականների Հայաստան գաղթի իր նկարագրով հարստացրեց հայ մեակապետի կյանքը՝ նոր, ուրույն ձեռագրով ու ոճով: Ամենուրեք սկար է և Երվալ չէ: Մրցանակն այսօր նրան կհանձնվի իր սանը:

Պրոֆ. Ղազարյանը Երաժիշտական անվանակարգային մրցանակը ընդունեց մասնագիտացված Պրոֆ. Ղազարյանին: Նրա վասակը հայ Երաժիշտության մեջ և առհասարակ նրա մեակողական սեսակն անգնահատելի արժեք է, մի եզակի նվիրյալ, որ 60-ականների Հայաստան գաղթի իր նկարագրով հարստացրեց հայ մեակապետի կյանքը՝ նոր, ուրույն ձեռագրով ու ոճով: Ամենուրեք սկար է և Երվալ չէ: Մրցանակն այսօր նրան կհանձնվի իր սանը:

Պրոֆ. Ղազարյանը Երաժիշտական անվանակարգային մրցանակը ընդունեց մասնագիտացված Պրոֆ. Ղազարյանին: Նրա վասակը հայ Երաժիշտության մեջ և առհասարակ նրա մեակողական սեսակն անգնահատելի արժեք է, մի եզակի նվիրյալ, որ 60-ականների Հայաստան գաղթի իր նկարագրով հարստացրեց հայ մեակապետի կյանքը՝ նոր, ուրույն ձեռագրով ու ոճով: Ամենուրեք սկար է և Երվալ չէ: Մրցանակն այսօր նրան կհանձնվի իր սանը:

Ընդհանրապես, Պարույր Սեւակի կենդանության օրով նրա ծննդյան օրը նշվել է հունվարի 26-ը: Բայց ինչպես նշում է բանաստեղծի ազնիվ բարեկամ և Սեւակի մասին առայժմ անգերազանցելի գիտական ուսումնասիրության հեղինակ Ալբերտ Արիստակեսյանը, անընդհատ խոսվելու և ասվել է, որ Սեւակը ծնվել է հունվարի 24-ին, իսկ հունվարի 26-ը եղել է նրա ծննդի գրանցման օրը: Բանաստեղծի բոլոր փաստաթղթերում, ինչպես նաև զանազան կարգի նշումներում, իբրև ծննդյան օր նշված է 1924 թ. հունվարի 26-ը: Բայց «Սայաթ-Նուվան և միջնադարյան ճարտարապետները» անվանումով հրատարակված ձեռագրում, որ բանաստեղծի ամենավերջին ձեռագրերից է, 1971 թվականի հունվարի 24-ի նշումը կողմից Պարույր Սեւակը ասվելագրել է՝ «ծննդյան օրը»: Երբ, ամենայն հավանականությամբ, հունվարի 24-ն է:

Պարույր Սեւակի մասին ասել է գրվել ու կարվել: Արդեն դասաբան է նաև Սեւակի Գալոյանի նոր գիրքը Պարույր Սեւակի մասին, որն առայժմ լայնաճանաչված է կոչվում է «Պարույր Սեւակ կամ Չուս սովետական սպանություն»:

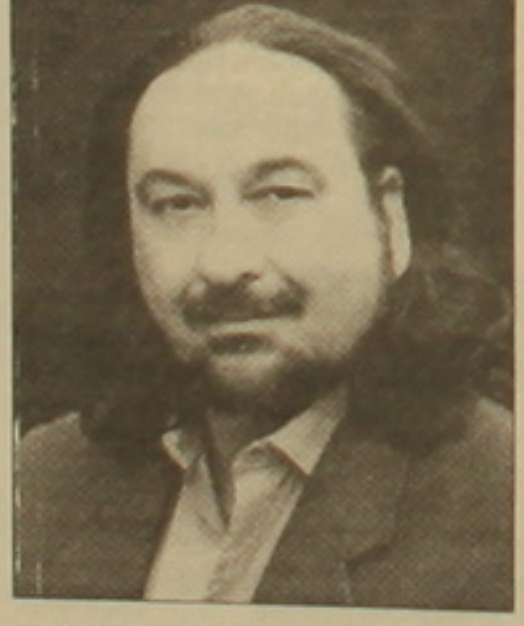
Հանդիպում Ժիրայր Փափազյանի հետ

Ֆրանսահայ դերասան, ռեժիսոր և թարգմանիչ Ժիրայր Փափազյանը վերջին ամիսներին հանդես է եկել հայերի բեմադրիչ Իրինա Բուկի թատերախումբում, արթն վարելում խաղալով մի Ես Երկայացումներում: Ամռանը նա հանդես է եկել Իրինա Բուկի «Երազի սպանություն» թատերախումբում, որը Ես Երկային «Ամառային գիշերվա երազ» մեակված արթերակն է:

այն դարձնելով ավելի խաղային: Խոսքը մասնավորապես օտերային նշանակող երգիչ Անդրեաս Ընկի հետ հանդես եկող դերասանների մասին է, որոնք դասաբան են առավել արժանի դարձնել օտերային: Վերջինիս արդիականացված բուկյան արթերակում Փափազյանը խաղում է Պրոֆ. Սեւակի երկու թիկնադասներին մեկի դերը: Դա Իրինա Բուկի արդեն 4-րդ բեմադրությունն է Ժիրայր Փափազյանի մասնակցությամբ:

Բուկի ներկայացման մեջ 6 դերասաններ խաղում են 21 արթեր դերեր, մերթընդմեջ զգեստափոխվելով և ինդուստրիալ օգնությանը դիմելով: Այս ամենը բավական արթա-

այն դարձնելով ավելի խաղային: Խոսքը մասնավորապես օտերային նշանակող երգիչ Անդրեաս Ընկի հետ հանդես եկող դերասանների մասին է, որոնք դասաբան են առավել արժանի դարձնել օտերային: Վերջինիս արդիականացված բուկյան արթերակում Փափազյանը խաղում է Պրոֆ. Սեւակի երկու թիկնադասներին մեկի դերը: Դա Իրինա Բուկի արդեն 4-րդ բեմադրությունն է Ժիրայր Փափազյանի մասնակցությամբ:

Որոշ երանգ է հաղորդում բեմադրությանը:

Փափազյանը հայ գրականության մտացված գործերի վերահայտնագործումը, թարգմանությունը, աշխարհում դրանց արթածումը համարում է ոչ միայն մեակապետի, այլև արդիական կարևոր խնդիր: Ֆրանսիայում Հայաստանի արված անցկացումը լավ դաստիարակ է հետազոտողների համար: Մեակապետի մի Ես գործեր: Նա մտադիր է անգլերեն, աղագայ և ֆրանսերեն հրատարակել Պարույրի 3 կասակերգությունները:

Փափազյանը հայ գրականության մտացված գործերի վերահայտնագործումը, թարգմանությունը, աշխարհում դրանց արթածումը համարում է ոչ միայն մեակապետի, այլև արդիական կարևոր խնդիր: Ֆրանսիայում Հայաստանի արված անցկացումը լավ դաստիարակ է հետազոտողների համար: Մեակապետի մի Ես գործեր: Նա մտադիր է անգլերեն, աղագայ և ֆրանսերեն հրատարակել Պարույրի 3 կասակերգությունները:

Փափազյանը հայ գրականության մտացված գործերի վերահայտնագործումը, թարգմանությունը, աշխարհում դրանց արթածումը համարում է ոչ միայն մեակապետի, այլև արդիական կարևոր խնդիր: Ֆրանսիայում Հայաստանի արված անցկացումը լավ դաստիարակ է հետազոտողների համար: Մեակապետի մի Ես գործեր: Նա մտադիր է անգլերեն, աղագայ և ֆրանսերեն հրատարակել Պարույրի 3 կասակերգությունները:

Փափազյանը հայ գրականության մտացված գործերի վերահայտնագործումը, թարգմանությունը, աշխարհում դրանց արթածումը համարում է ոչ միայն մեակապետի, այլև արդիական կարևոր խնդիր: Ֆրանսիայում Հայաստանի արված անցկացումը լավ դաստիարակ է հետազոտողների համար: Մեակապետի մի Ես գործեր: Նա մտադիր է անգլերեն, աղագայ և ֆրանսերեն հրատարակել Պարույրի 3 կասակերգությունները:

Փափազյանը հայ գրականության մտացված գործերի վերահայտնագործումը, թարգմանությունը, աշխարհում դրանց արթածումը համարում է ոչ միայն մեակապետի, այլև արդիական կարևոր խնդիր: Ֆրանսիայում Հայաստանի արված անցկացումը լավ դաստիարակ է հետազոտողների համար: Մեակապետի մի Ես գործեր: Նա մտադիր է անգլերեն, աղագայ և ֆրանսերեն հրատարակել Պարույրի 3 կասակերգությունները:

ԳՈՒՅՑ

Չկա այլևս Ալբերտ Ծարուրյանը

Ամժամանակ մահը սարավ նաև մանաչված գրականագետ, Երևանի ռեակցիոն համալսարանի դասախոս, բանասիրական գիտությունների դոկտոր, Պրոֆ. Ծարուրյանը: Գրականության մեջ Ա. Ծարուրյանը հայերեն և արևմտահայ գրականության ամենաբարձր հարցերի ու-

սումնասիրումը: Նրա կոթողային աշխատանքներից է Գրիգոր Զոհրախոս, բանասիրական գիտությունների դոկտոր, Պրոֆ. Ծարուրյանը: Գրականության մեջ Ա. Ծարուրյանը հայերեն և արևմտահայ գրականության ամենաբարձր հարցերի ու-

